

LATİN AMERİKA'DA KRONİK ENFLASYON VE ENFLASYONUN YAPISAL ANALİZİ

Nalan ÖLMEZOĞULLARI*

I- GİRİŞ

Latin Amerika ülkelerinde, 19. yüzyıldan bu yana sürekli hale gelen enflasyonun nedenlerini açıklama ve çözüm önerileri getirme çabasında olan iki karşıt düşünce akımından söz edilebilir: monetarizm ve yapısalcılık. Latin Amerika monetarizmine göre, buradaki enflasyonun nedenleri dünyanın diğer bölgelerindekilere benzer özellikler göstermektedir ve temel olarak bir talep fazlası sorunudur. Yapısalcı yaklaşım ise, bu bölgenin enflasyonist eğilimlerini bazı kurumsal özellikler ile açıklamaktadır. Enflasyonun ortaya çıkış nedenlerindeki ayrılık, iki okulun önerdikleri politikalara da yansımaktadır. Monetarist ve yapısalcı okul arasındaki tartışma yalnız teorik düzeyde kalmamış, Latin Amerika hükümetleri, değişik zamanlarda iki tarafın önerilerini uygulama girişimlerinde bulunmuşlardır.

Enflasyonun yapısalcı analizi ilk kez Latin Amerika ülkelerinde yaşanan sürekli fiyat yükselişleri ve uygulanan IMF kökenli monetarist istikrar politikalarının başarısızlığı karşısında geliştirilmiştir. Bununla birlikte sonraları, diğer gelişmekte olan ülkelerdeki enflasyonist eğilimleri de bu yaklaşım ile açıklama girişimleri olmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde, genel bir piyasa karşıtı görüş olarak yapısalcı okulun ortaya çıkışı ve az gelişmiş ülkelerde serbest piyasa mekanizmasının

* Dr.; Uludağ Üniv. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü Öğretim Görevlisi.

etkinliğine ilişkin kuşkuları ele alınacaktır. Özellikle Latin Amerika ülkeleri bağlamında enflasyonun ortaya çıkış nedenleri konusunda yapısalci yaklaşım üçüncü bölümde, enflasyona karşı uygulanması önerilen politikalar ise dördüncü bölümde açıklanmaya çalışılacaktır.

II- PİYASA MEKANİZMASININ YAPISALCI ELEŞTİRİSİ

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde, neoklasik yaklaşımın varsayımlarının geçerliliği ve az gelişmiş ülkelere uygulanabilirliği, kalkınma ekonomisinin başlıca tartışma konularından birini oluşturdu. Neoklasik yaklaşım, belirli varsayımlar altında serbest piyasa ekonomisinin maksimum etkinliği ve kaynakların optimal dağılımını sağlayacağını göstermeye yöneliktir. Piyasa mekanizmasının işleyişi içinde, bireylerin rasyonel kararlarının toplamının, toplumsal olarak da rasyonele ulaşılmasını sağlayacağını ifade eder. Uluslararası alanda ise, karşılaştırmalı üstünlükler kuramına dayanan serbest ticaretin, katılan tüm ülkelerin yararına olacağı savunulur.

Bu yaklaşıma 1950'ler ve 1960'larda getirilen yoğun eleştiriler ile birlikte yapısalci kalkınma ekonomisinin temelleri oluşturuldu. Yapısalci hipotezler ilk olarak, P. Rosenstein-Rodan, R. Nurkse, W.A. Lewis, P. Prebisch gibi iktisatçılar tarafından geliştirilmiştir. Çalışmaların çoğundaki ortak tema, fiyat sisteminin kararlı bir büyüme ve gelir dağılımında adaleti sağlamada başarısız olduğudur¹. Neoklasik teorinin ekonomik geri kalmışlığın aşılmasında yetersiz kaldığı ve uluslararası serbest ticaretin birincil mallarda uzmanlaşan az gelişmiş ülkelerin sömürüsüne yolaçtığı düşüncesinde etkili olan gelişmeleri Birinci Dünya Savaşı sonrası yıllara kadar götürmek mümkündür.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında yeni bağımsızlığını kazanan ülkelerde, ekonomik alanda da bağımsızlık, temel amaç olarak ortaya çıkmıştır². 1929 dünya ekonomik bunalımı yıllarında ticaret hadlerinin az gelişmiş ülkeler aleyhine keskin düşüşler göstermesi ile birlikte uluslararası serbest ticarete duyulan güven azaldı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında ise, dünya ticaretindeki daralma ve gerek gelişmiş gerekse az gelişmiş ülkelerin büyüme hızlarındaki gerileme milliyetçi ve müdahaleci politikalara yönelimi arttırdı. Kapitalist dünyada yaşanan ekonomik bunalım ve daralma yıllarında Sovyetler Birliği, devlet kontrolünde merkezi planlama ile hızlı bir sanayileşmeyi gerçekleştiriyordu. Öte yandan, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan yeni sosyalist ülkeler, sosyalizmin az gelişmiş ülkelerde yayılmakta olduğu kaygısına yol açmaktaydı.

1 Hollis, B. Chenery (1975), s. 310.

2 Fikret Şenses (1984), s. 111.

19. ve 20. yüzyılda kapitalist sistemin işleyişine yönelik eleştiriler başlıca iki noktada yoğunluk kazanmıştır. Birincisi, adaletsiz ve sömürüye açık olduğu, ikincisi, istikrarsız, krizlere eğilimli ve yıkılmaya mahkum olduğu biçimindedir. Yapısalcı yaklaşım ise kapitalizmi temel mekanizması olan piyasanın işleyişi ve fiyat sistemi çerçevesinde eleştirmektedir³.

Piyasa mekanizmasının yetersizliklerine ilişkin yapısalcı yaklaşım, kuşkusuz Keynezyen düşünceden de etkilenmiştir⁴. Buna göre, yüksek gelir düzeyindeki bir ekonomi, toplam talebin yetersiz oluşu nedeniyle eksik istihdam koşullarında dengeye gelebilir ve toplam talebi arttırmak için devlet müdahalesi gereklidir. Bu yaklaşım, mevcut kaynakların fiyat mekanizması ile dağılımına önem veren neoklasik düşünceye bir karşı çıkıştır. Yapısalcı düşünce ise daha çok az gelişmiş ülkelerin toplumsal yapıları üzerinde durmakta ve bu yapıların, neoklasik teorinin varsaydığı gibi esnek olmadığına dikkat çekmektedir.

Piyasa mekanizmasının kaynakların optimal dağılımını sağlayabilmesi, fiyatların doğru bilgi vermesine ve ekonomik birimlerin fiyat değişikliklerine uygun tepki göstermelerine bağlıdır. Oysa özellikle az gelişmiş ülkelerde fiyatlar yanlış bilgi verebilir, üretim faktörleri fiyat hareketlerine hatalı hatta ters karşılık verebilirler ve doğru yanıt verecek olsalar bile üretim faktörleri akışkan olmayabilir. Fiyatların yanlış bilgi vermelerinin nedeni, girişimcilik haberleşme ve iletişim alanındaki yetersizliklerdir. Ekonomik birimlerin hatalı yanıtlar verebilecekleri düşüncesi, ekonomik (rasyonel) insan modeline karşı çıkış olarak da yorumlanabilir. Buna göre, geleneksel toplumlarda insanlar ekonomik güdülerle hareket etmezler. Üretim faktörlerinin akışkanlığı ile ilgili eleştiri ise, fiyat sisteminin etkinliğinin daha genel ve doğrudan sorgulanmasının bir parçası olarak 1930'lar ve 1940'ların başlarında ortaya çıkmıştır⁵.

Tipik bir az gelişmiş ülkenin yapısal özelliklerine ilişkin şu varsayımlar yapılmaktadır⁶.

a. Üretim yapısı, sermaye ile emek ve yerli-yabancı kaynaklar arasındaki ikame olanaklarının azlığına bağlı olarak esnek değildir. Bunun bir sonucu olarak göreceli faktör fiyatlarında bir değişme etkin olmayabilecektir.

b. Entegre olmamış bir ekonomik yapı nedeniyle fiyat mekanizması yanlış sinyaller verir ve kaynakların toplumsal alternatif maliyetini yanlış yansıtır.

c. Tasarruf oranının düşük olmasından kaynaklanan sermaye yetersizliği büyümenin önündeki başlıca engel oluşturur.

3 H.W. Arndt (1985), s. 151.

4 Bu konuda bkz. Arndt (1985), Öniş (1987) ve Şenses (1984).

5 H.W. Arndt (1985), s. 152.

6 Birçok yapısalcı iktisatçının çalışmasında vurgulanan bu özellikler için Seers (1962) ve Öriş (1987) ye bakılabilir.

d. Ortodoks teörinin beklentilerinin tersine dışsal ekonomilerin ve ölçüğe göre artan getirinin varlığı güçlü bir eğilimdir.

e. İhracat az sayıda birkaç üründen ibarettir ve gelişmiş ülkelerde bu mallara olan talebin gelir esnekliği düşüktür.

f. İmalat sanayii üretiminde çeşitlilik çok azdır. Bu nedenle ithalatın önemli bir kısmını oluşturur.

g. Toprakların dağılımı büyük ölçüde eşitsizdir, kentlere doğru nüfus göçü vardır.

h. Emek gücü içinde nitelikli işgücü oranı çok düşüktür ve gizli işsizlik yaygındır.

ı. Özellikle doğrudan vergilerin toplanmasında kamu yönetiminin etkinliği sınırlıdır.

j. Nüfus ve nüfusun gereksinimlerindeki artış hızı yüksektir, zevkler hızla değişmektedir.

Bu özellikler, piyasa mekanizmasının eksikliklerini gidermek için sistematik devlet müdahalesinin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

III- ENFLASYONUN YAPISAL ANALİZİ

Az gelişmiş ülkelerde ve özellikle Latin Amerika ülkelerinde yüksek düzeyde, kronik enflasyona karşı sürekli uygulanan istikrar politikalarındaki başarısızlık monetarist olmayan yaklaşımlara olan ilgiyi arttırdı. Bununla birlikte yapısalci doktrinin etkisinin hâlâ sınırlı oluşu, gerek teori gerekse uygulama açısından monetarist yöntemin enflasyona karşı reçetelerinin açıklığının tersine yapısalci yöntemin görece karmaşık olmasından kaynaklanıyor olabilir⁷.

IMF nin az gelişmiş ülkelere sürekli olarak monetarist görüşe dayanan istikrar önlemleri önermesine karşılık Birleşmiş Milletler Latin Amerika İçin Ekonomik Komisyonu (UN ECLA) yapısal enflasyon görüşünü benimsemiştir.

Monetarist yaklaşımda enflasyonun sorumlusu talep fazlasıdır. Parasal bir olay olan enflasyon, çoğunlukla para arzı artışları ile finanse edilen bütçe açıkları ve merkez bankasının halka ve ticari bankalara borçlarındaki gereksiz genişlemeden kaynaklanır. Monetarist enflasyon teorisinin bir diğer önemli unsuru büyüme ile enflasyon arasındaki çelişkidir. Para yanıltması (money illusion) nedeniyle ücretler fiyat artışlarının gerisinde kalıyorsa ve kâr geliri elde edenlerin reel gelir artışları yatırımlara yöneliyorsa, enflasyon sürecinde ekonomik büyüme

7 Julio H.G. Olivera (1964), s. 321.

gerçekleşebilir. Fakat monetaristlere göre bu durum ancak kısa dönemde söz konusu olabilir, para yanılması uzun dönemde devam edemez⁸.

Enflasyon, artan ekonomik belirsizlik demektir, belirsizlik ise yatırımların ve ekonomik büyümenin yavaşlaması sonucunu yaratacaktır. Ayrıca, hükümetlerin enflasyona karşı geleneksel tepkisi fiyat kontrolleri biçiminde olmaktadır. Monetarist yaklaşımda fiyat kontrolleri ancak ekonomide etkisizlikler ve yavaş büyüme pahasına uygulanabilir. Örneğin, faiz oranlarının kontrollü olması, yatırım fonlarında azalmaya ve bunların yanlış dağılımına yol açar⁹. Dolayısı ile enflasyon, büyümenin en önemli engellerinden biridir ve uygulanacak istikrar programları ile kısa sürede durdurulmalıdır.

Enflasyonu yalnızca parasal bir olay olarak ele alan monetarist yaklaşıma karşı yapısal enflasyon teorisi ilk kez Meksikalı ekonomist J. Noyola Vazquez tarafından ifade edilmiştir. 1956 yılında yayınladığı makalede enflasyonun nedeninin, özellikle az gelişmiş ülkelerde parasal bir olgu değil, yapısal esneklikler ve parasal genişleme ile desteklenen, toplumsal gruplar arası gelir rekabeti olduğunu öne sürmüştür¹⁰. Bu başlangıçtan sonra yapısal enflasyon teorisi ECLA'da ve Şili Üniversitesi ekonomi enstitüsünde gelişti. Özellikle Şili'deki yaklaşık yüz yıllık enflasyon ve 1955 de IMF tarafından desteklenen enflasyonu önleme programının başarısızlığından etkilendi¹¹. Bununla birlikte, yapısal yaklaşım, genel olarak Latin Amerika enflasyonunu açıklamaya yöneliktir.

Yapısal yaklaşım, parasal genişlemenin enflasyonu hızlandırıcı bir etken olduğunu kabul etmekle birlikte daha çok yapısal bazı esneklikler ve darboğazlar üzerinde durur. Özellikle tarım ve dış ticaret sektörlerinin zayıflığına bağlı olarak, gıda maddeleri arzında, ekonominin ithalat kapasitesinde ve devlet gelirlerini arttırmada karşılaşılan darboğazlar bunların başlıcalarıdır.

Latin Amerika tarımında toprakların büyük çoğunluğu latifundia ve minifundia biçimindedir. Her ikisi de geri tarımsal yapılardır. Büyük topraklarda (latifundialar) üretim genellikle kâr maksimizasyonuna yönelik olarak yapılmamaktadır. Toprak, sahibine bir statü kazandırdığı için elde tutulmaktadır. Verimliliği arttırıcı harcamalara ayrılan kaynaklar son derece sınırlıdır. Öte yandan minifundialar, etkin bir tarımsal üretim yapılamayacak kadar küçük işletmelerdir. Tarımda büyük ölçüde geri toprak kullanımı sistemlerinden kaynaklanan yavaş verimlilik artışı, büyüme sürecinde artan tarımsal mallar talebi karşısında arzın yeterince esnek olamayışına yol açmaktadır.

Nüfusun büyük bölümü kırsal kesimde yaşayarak gıda maddelerinde ken-

8 Susan M. Wachter (1976), s. 2.

9 A.g.e., aynı yerde.

10 H.W. Arndt (1985), s. 151.

11 Susan M. Wachter (1976), s. 2.

dilerine yeterli üretimde buldukları ve üretime açılabilir toprakların sınırına ulaşmadığı sürece, tarımda yavaş verimlilik artışı sorununun enflasyon üzerindeki etkisi önemsiz olabilecektir. Ancak, sanayileşme ve kentleşme olgusu ile birlikte tarım kesimi artan talebe yanıt veremez duruma gelmektedir. Bu konuda bir diğer görüş ise, tarımsal verimlilikteki yavaş artışın yalnızca toprak kullanım sistemine bağlanamayacağıdır. Bir neden de sanayileşmeyi tarımsal gelişmeden fedakârlık pahasına destekleyen hükümet politikaları olarak görülmektedir¹².

Tarımsal maddeler arzında ortaya çıkan yetersizlik, gıda maddeleri ithalatı ile karşılanabilir. Oysa yapısalcılara göre dış ticaret sektörü, tarımsal darboğazları azaltabilecek durumda değildir. Latin Amerika ekonomilerinde ihracat birkaç temel ürüne dayalıdır. Gelir ve fiyat esneklikleri çok düşük olan ve sentetik ikameleri geliştirilen bu mallara karşı sanayileşmiş ülkelerdeki talep çok yavaş artmaktadır¹³. Öte yandan sanayileşme süresince sermaye malları ve ara girdilere duyulan gereksinim nedeniyle ithalatın gelir esnekliği yüksektir¹⁴. Bu nedenle dış ticaret hadleri aleyhte gelişme eğilimindedir.

Yapısalcı yaklaşımın diğer iki önemli hipotezi, ekonomide tarım dışı sektörlerde fiyatların aşağı doğru esnek olmadığı ve toplumsal gruplar arası gelir rekabetidir. Bunlar, tarım kesiminde başlayan fiyat yükselişlerini ekonominin tümüne yayarak enflasyonu hızlandırıcı etkide bulunmaktadır.

Ekonomik gelişme sürecinde talep yapısında değişmelerin ortaya çıkması doğaldır. Latin Amerika ülkelerinde de ABD kökenli filmler, TV ve radyo programları ile ekonomik istekler hızla artmakta, çeşitlenmektedir. Toplam harcamaların miktarı değişmeksizin, dağılımı değiştiğinde (bazı mallar daha az, bazıları daha fazla talep edildiğinde), talebi artan malların fiyatı yükselirken, azalan malların fiyatları düşüyorsa, genel fiyat düzeyi değişmeyecektir. Ancak yapısalcılara göre, özellikle tarım dışı sektörlerde fiyatlar aşağı doğru esnek değildir. Ya da fiyatlardaki düşme eğilimi, yükselme yönündeki eğilimden daha azdır¹⁵. Bu durumda, talep yapısındaki bir değişiklik, fiyatlar genel düzeyini yükseltecektir. Benzer bir ilişki arzadaki değişiklikler için de geçerlidir.

Toplumsal gruplar arasındaki gelir rekabeti ise enflasyonu bir kısır dönüğe dönüştürmektedir. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde siyasal iktidarlar toplumsal grupların baskılarına karşı koyamayarak para arzını arttırmakta ve enflasyonun şiddetlenmesine olanak vermektedir.

12 G. Maynard (1961), s. 185.

13 Dudley Seers (1962), s. 190 ve G. Maynard (1961), s. 185.

14 Susan, M. Wachter (1976), s. 8.

15 Julio H.G. Olivera (1964), s. 324.

IV- YAPISALCI İSTİKRAR POLİTİKALARI

Monetarist yaklaşımda enflasyonun büyüme için bir engel olarak görülmesi ve bu nedenle kısa sürede, şok önlemleri ile durdurulması gerektiği düşüncesine karşılık yapısalci enflasyon görüşünde, büyüme sürecinde enflasyonun ortaya çıkması doğaldır. Arzın yeterince esnek olmadığı koşullarda enflasyonun kısa sürede, yalnızca parasal önlemler ile durdurulması, işsizliğe ve durgunluğa yol açacaktır. Bu nedenle yapısalci istikrar politikaları, enflasyonun tedrici olarak, uzun dönemli önlemler ile düşürülmesini önerir. Ekonomideki yapısal darboğazların aşılabilmesi için, toprak reformu, vergi reformları ve ekonominin çeşitli alanlarına devlet müdahalesi gibi köklü reformlar gerekli görülür¹⁶.

Şili (1956-58), Arjantin (1959-62), Bolivya (1956), Peru (1959) ve Uruguay (1959-62) gibi Latin Amerika ülkelerinde enflasyona karşı uygulanan IMF kökenli monetarist istikrar politikalarının kısa dönemli sonuçları, yapısalci yaklaşımın öngörülerini doğrular nitelikteydi. Kısa dönemde enflasyon oranı düşerken üretim de azalmış, ücretler düşmüştür¹⁷.

1960'lar ve 1970'lerin başları, yapısal istikrar politikalarının uygulandığı bir dönem olmuştur. Bunun iyi bir örneği Şili deneyimidir. Yapısalci istikrar politikaları, dış ticarete ithal ikamesi, politik sistemde ise popülist yönetimler ile birlikte yürütülmüştür. Toprak reformu, konut, sağlık ve eğitim harcamalarında artışlar ve yüksek ücret politikası uygulanmıştır. Altı yıllık bir uygulamanın sonucu; enflasyonun % 30'lar dolayında istikrar kazanması, büyüme oranında artış ve ulusal gelir içinde ücretlerin payının yükselmesidir¹⁸.

Ancak, kısa süren bir başarı döneminin ardından dengesizlik yeniden ortaya çıktı. Petrol fiyatlarında birbirini izleyen artışlar, tüm dünyada yükselen enflasyon oranları ve gelişmiş ülkelerde artan korumacılık ile birlikte uluslararası para sistemi çöktü. Bu dış şoklar, özellikle petrol ihracatçısı olmayan az gelişmiş ülkeler üzerinde olumsuz etkiler yarattı¹⁹. 1973-74 yıllarında enflasyon yalnızca enflasyonist bir geleneği olan Latin Amerika'da değil tüm kıtalarda yükseldi. Tüm bu gelişmeler sonucunda neoklasik yaklaşım yeniden canlanma dönemine girdi.

Popülist deneyimin başarısızlığı yalnızca ekonomik politikalarda köklü bir değişim ile değil, demokratik siyasal sistemde bir kesinti ile sonuçlandı²⁰. Önceki

16 Köklü yapısal reformların gerekliliğine ilişkin bu düşünce, siyasal düzlemde popülist uygulamaları gündeme getirmektedir.

17 Alejandro Foxley (1981), s. 194.

18 A.g.e., s. 195.

19 Fikret Şenses (1984), s. 121.

20 Alejandro Foxley (1981), s. 196.

döneme bir tepki olarak hükümetler monetarist yaklaşımdan etkilenen ortodoks politikalar uyguladılar. Çalışanların ekonomik ve politik yaşama katılımının azaltılması ve hükümetlerin toplumsal baskılarından görece bağımsızlığı, politikaların başarısının önemli bir koşulu olarak görüldü. İthal ikameci sanayileşme politikaları ve korumacılık eğilimleri yerini ihracata yönelik sanayileşmeye bıraktı. Neoklasik yaklaşımın bu yeniden canlanışında yeni sanayileşen ülkeler olarak adlandırılan dört Güney Asya ülkesinin deneyimleri de etkili olmuştur²¹. İmalat sanayi ürünlerinde büyük bir ihracat artışı gösteren bu ülkeler (Güney Kore, Tayvan, Hong-Kong, Singapur) bir dizi özgül ve tüm gelişmekte olan ülkelere genellenemeyecek özelliklere sahiptirler. Yeni sanayileşen ülkelerin ortaya çıktığı uluslararası konjonktür ve gerçekleştirdikleri ihracat performansı ayrı bir çalışmaya konu olabilecek özellikler taşımaktadır.

V- SONUÇ

Yapısalcı yaklaşımın ortodoks neoklasik düşünceden köklü bir kopuş olduğu, kalkınma ekonomisinde yaygın kabul gören bir düşüncedir. Piyasa mekanizmasının etkinliği, enflasyonun ortaya çıkış ve şiddetlenme nedenlerinin açıklanması ve uygulanacak istikrar politikaları açısından bu farklılıkları açıklamaya çalıştık. Ancak, yapısalcı ve neoklasik yaklaşımlar çarpıcı benzerlikler de göstermektedir²².

Kalkınmanın tüm topluma yayılacağı biçimindeki neoklasik iyimserlik, yapısalcı düşüncede de vardır. Gelişmiş ülkelere az gelişmiş ülkelere sermaye akımı ve teknik yardım ile az gelişmiş ülkelerde refahın nüfusun tüm kesimlerine yaygınlaştırılabileceği düşünülmektedir. Enflasyonu önleme konusunda ise yapısalcı görüş tedrici dönüşümleri içeren uzun dönemli politikaları savunurken monetaristler daha çok ani (şok) önlemler ile enflasyonun durdurulması gerektiği düşüncesindedirler. Ancak, Latin Amerika ülkelerinde 1970'li yıllarda uygulanan "yeni" istikrar politikalarında ekonomide köklü dönüşümlerin gerekliliği vurgulanmıştır²³. Kamu kesiminin ağırlığının azaltılması, artığın özel kesim içinde yeniden dağıtımı, özel sermaye piyasalarının oluşturulması gibi yapısal değişiklikler yeni istikrar programlarında yer almaktadır. Bir bakıma Latin Amerika'da uygulanan bu yeni istikrar programlarının ortodoks aletleri kullanan bir yapısalcılık olduğu söylenebilir.

21 Ziya Öniş (1987), s. 187.

22 Fikret Şenses (1984), s. 117.

23 Alejandro Foxley (1981), s. 197.

KAYNAKLAR

- Arndt, H.W. (1985);** "The Origins of Structuralism" World Development Vol. 13, No. 2, ss. 151-159.
- Chenery, Hollis B. (1975);** "The Structuralist Approach to Development Policy", The American Economic Review, Vol. 65, No. 2, ss. 310-316.
- Foxley, Alejandro (1981);** "Stabilization Policies and Their Effects on Employment and Income Distribution: A Latin American Perspective" in Economic Stabilization in Developing Countries, William R. Cline and Sidney Weintraub (eds), The Brooking Institution, Washington ss. 191-233.
- Maynard, G. (1961);** "Inflation and Growth: Some Lessons to be Drawn from Latin American Experience", Oxford Economic Paper, Vol. 13, No. 2, ss. 184-202.
- Olivera, Julio H.G. (1964);** "On Structural Inflation and Latin American Structuralism", Oxford Economic Papers, Vol. 16, No: 3, ss. 321-332.
- Öniş, Ziya (1987);** "Markets and Planning in Development Teory: An Interpretation and an Assessment", ODTÜ Gelişme Dergisi, Cilt 14, No. 2, ss. 179-201.
- Seers, Dudley (1962);** "A Theory of Inflation and Growth in Under-Developed Economics Based on the Experience of Latin America", Oxford Economic Papers, Vol. 14, No. 2, ss. 173-196.
- Şenses, Fikret (1984);** "Development Economic at a Crossroad", ODTÜ Gelişme Dergisi, Cilt 11, No: 1-2, ss. 109-150.
- Wachter, Susan M. (1976);** Latin American Inflation, Lexington Books, Massachusetts. Toronto.